

JOKIN ERKOREKA

ODOLA ETA G A T Z A

erein

ODOLA ETA GATZA

Obra honen edozein erreproduzio modu, banaketa, komunikazio publiko edo aldaketa egiteko, nahitaezkoa da jabeen baimena, legeak aurrez ikusitako salbuespenezko kasuetan salbu.

Obra honen zatiren bat fotokopiatu edo eskaneatu nahi baduzu, jo CEDROra
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Liburu honek Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politika Sailaren dirulaguntza jaso du.

1. argitalpena: 2026ko urrian.

Azaleko argazkiak:

© Alex Erkoreka Abio

Tatuajearen diseinua:

© Mihail Tattoo

Azalaren diseinua:

Ivan Landa

Maketazioa:

Asier Beltza

© Jokin Erkoreka

© EREIN. Donostia 2026

ISBN: 978-84-1093-146-6

L.G.: D 793-2026

EREIN Argitaletxea. Tolosa Etorbidea 107

20018 Donostia

T 943 218 300

erein@erein.eus

www.erein.eus

Inprimatzailea: Ulzama

Altzutzate kalea, 51

31620 Huarte, Nafarroa

T 948 332 808

contacto@ulzama.com

www.ulzama.com

Liburu hau inprimatzeko erabili den papera ekologikoa da eta modu jasagarrian kudeatutako basoetatik dator.

Jokin Erkoreka

ODOLA ETA GATZA

POEMEN AUKERAKETA ETA EDIZIO-LANA:
IRATI ITURRITZA ERREA

SAIHETSEN ARTEAN NORBAIT

«Itotzen duen orok/ araztu egiten du», dio Jokin Erkorekak, «arrosario baten antzera». Badauka poesiak zerbait arrosariotik, zerbait mantratik, hitzen erritualetik. Mantra horien bila irakurtzen ditut poemak. Inguruan gertatzen dena ulertzen laguntzen didate, baina ez hori bakarrik; adi baldin banago, benetan isilik geratzen banaiz eta gai baldin banaiz soinuaren arteko isiluneak entzuteko, posible da sumatzea nola aktibatzen diren hitzen eta munduko gauzen arteko tentsioak. Orduan hasperen egiten dut, metaforikoki edo fisikoki, eta borroka horren irabazlea –irabazlerik baldin badago– txalotzen dut, eta pentsatzen dut: «Eskerrak beste norbaitek hau idatzi duen nik jakin baino lehen hau eskatzen diodala literaturari».

Mantrek egunerokoan laguntzen didate, batez ere irakurtzen ez naizenean ari. Orduan zaizkit hitzak baliagarrien eta fidagarrien: deitzen ditut eta niregana datoz berehala, eta mundua zabalagoa dela senti dezaket, edo badaudela, behintzat, mundua zabaltzen duten begiradak. Sylvia Plathen «Ilargiak irribarre egingo balu, zure antza izango luke».¹ Emily Dickinsonen

---

¹ Iñigo Astizen itzulpena.

«Prosa barruan itxi ninduten/ –Haurtzaroan Armairuan–».² Laura Casiellesen «txoriaren/ arintasuna/ ikastea». Sholeh Wolpéren «etxea falta den hortza da». Jokin Erkorekaren «eskuekin altxatu nuen erresuma hau».

Duela urte batzuk irakurri nituen Jokin Erkorekaren poemak lehenengo aldiz, baina askoz lehenago izan nuen horiek entzuteko aukera. Ordutik izan ditut bere hitzak bidelagun, mantra, esku-argi eta kontsolamendu. Nire arrosario-kolekzioaren parte diren heinean, Erkorekaren hitzak paperetik atera eta gorpuzten dira; irakurtzean ere «ahoskatzean asmatzen zaizkit/ berbak trakets», eta irakurri baino, behin eta berriz entzuten ditut, eta beti topatzen dut haiengan esanahi berriren bat. Nirekin, nigandik hurbil, mantentzen ditut hitzon arrastoak, uhinak «eta ingeradak/ eta ingeradak».

Unibertsitatean hasi berritan, literatur tailer batean topo egin nuen Jokinekin. Hurrengo urteetan zehar elkar ezagutu eta irakurri genuen, lagun bilakatu ginen, testuak oparitu genizkion elkarri, eta Jokinek egiak eta gezurrak kontatu zizkigun bere aitona-amonen etxeko armairuei buruz. Baina horren guztiaren aurretik, ia-ia hasieratik eta eskuzabaltasun osoz, «Gaztelua» poema eskaini zidan, zigun, ozen eta irmo. Jokinek poema irakurri zuen, eta gu guztiok mutu gelditu ginen: «Hautsa eta isiltasuna eta usoak eta ni». Edo gu. Sumatzen genuen entzun berri genuena garrantzitsua zela, laster egingo zigula ihes argitasunaren eta zorroztasunaren oihartzun horrek. Eta gurekin gorde nahi genuen egia zati txiki hori, gerorako, badaezpada.

Ondorengo orrialdeetan bilduta daude egun horretan iragarri ziren altxorretariko batzuk, «uncoro/ gizaki berbera» ez izatearen kontzientziatz, norbere ahotsarekiko konfiantzaz eta intimismo konprometituaz –edo konpromiso intimoaz– beteta

---

² Angel Erroren itzulpena.

daudenak. Etengabeko bilaketa proposatzen digu Erkorekak poema-sorta honetan, eta ausartzen da, tartean, «begiak eta planetak eta ikurrak» interpretatzera, «tresnak asmatzera», betiere «egiaren ertz guztiekiko liskarrean» eta kontatu nahi duenaren konplexutasunari uko egin gabe.

Berriz datorkigu Jokin Erkoreka «haragi zatituz/ betiko doinua/ kantatzera». Liburua ireki eta berari entzutera gonbidatzen zaituztet. Disfrutatu hitzen kadentziaz, aurkitu, momentu batez bada ere, buruan darabilzuen hori esateko modu zehatzago bat; beharbada, erritual txiki bat ere eramango duzue zuekin.

IRATI ITURRITZA ERREA
Iruñean, 2026ko irailean

Jokin Erkoreka

ODOLA ETA GATZA

*Juan Abio,
Juanito Erkoreka,
eta Pili Gervasioren oroimenez:
bakarra da
odolaren norabidea*

*Asteon ez du
euririk egin—
joan den asteko guztia
irentsi dute
espaloietako harlauzen
ildaskek*

UNAMUNO, LARUNBATA 01:36

Ahoak zapore
alkalinoa du, ia metalikoa
xaboia eta pikantea
nahastearena bezalakoa.
Edalontzi bat ostu dut
tabernaren
batetik,
ekintza dohatsua, ausarta: pobrezia moralari
monumentu bat
gabiltzan garaiotan. Kaleek
beti bezala ziruditen
txiza errekei eta
txosna eta alde zaharretan
hain ohikoa den
kostozko kanutoen
usainari
dagokionez. Gorputzek imajinazioaren
kantoiak bete zituzten beste behin:
kaleak zabalduz
elkarrizketen bitartean,
komunitate jario bat, egiazko
mundura buelta. Zaratak
indargetuz doaz
Mallonako galtzadak
igo ahala: Jakue berarengandik
zenbat eta urrunago lasaitzen dira
aldarteak, bidea da
bide bakarra. Noren

kezka ote den hau guztia
ulertzea eta zentzu bat ematea eta
agian beste inori azaltzea
ahal dudan argien:
nirea.

GAZTELUA

Eskuekin
altxatu nuen
erresuma hau.
Bularrean daramat gaztelua,
egunero ikus dezaten
koroa kendu nahi didatenek.

Neure erresuman errege naiz, nola
ez, noski,
baina bakarrik nago,
eta harlanduzko paretek
ahotsa itzultzen didate.
Eta eskuekin bilatuz noa
nire saihetsen artean norbait,
baina ez du zentzurik:
denak bota nituen.

Bost ajola,
enperadore naizen legez,
nire isiltasunarekin
biziko naiz,
eta, halaber, halabeharrez
neure eskuetako hatzak
jan
beharko ditut.

Eta kaletik ibiliko naiz,
harro, bularra puzturik,

eta hunkitzen nauenik
aurkitzen badut
bularreko gazteluan
gordeko dut.

Baina momentuz
hautsa eta isiltasuna eta usoak eta
neu
baino ez gaude
galeria erraldoiak betetzeko.

HARRIKOA

zurikeria neurri bat behar da
gauzak egin eta
ondoren
horiek kontatzeko,

eskukaldia emateko
norbera pausorik pauso
eraisten ari
denean,

hipokrisia apur baten beharra dugu
gure inguruko gizakiak ez mintzeko
hezteari ekiten diotela

gauza txarrak ere badaude
gure ontasun ororen erroetan eta
horiek onartzea besterik
ez dugu

behin eta berriz
garbitu behar ditugun
platerak bezala,
onartuta hondar oro kendu arren
laster izan beharko ditugula
berriz
esku burbuilatsuetan

ZUGZWANG

noren
kezka
ote dira
leihootatik kanpo dauden
gauza guztiak

kotxea atzera eta aurrera kulunka
maniobra ezinezkoan
angelu gero eta kamutsagoak
marrazten

kedarra ere sumatu dezaket hemendik
eta gidariak nire begirada zorrotza
sentituko duela
espero dut

kotxea balazta eta jo, balazta eta
jo, balazta
eta jo

nork daki
nork izendatu dezake
egoera hau

auto kamutsa eta ni
zugzwangean

*Vous ne serez jamais heureux si vous continuez à
chercher en quoi consiste le bonheur. Vous ne
vivrez jamais si vous cherchez le sens de la vie.*

ALBERT CAMUS

aztoratuta nauka
intentzioz izan
eta
soilik existitzearen arteko
errotikako bateraezintasunak

ni ez naiz nahikoa azkarra
ulertzeko nola etsi
bestetasun korronteek eraman nazaten
eta aldi berean
ezerk axola diezadan
uger egiteko nahikoa

uda da adibiderik argiena
abuztuaren nagia ito-pasada egiten diola buruari
hankak azalean daudela
inongo tokirako bidean
astintzen

neure burua itotzen dut
nahi dudaren eta haren
hutsaltasunaren artean
kiribilka uretan

denboraren magurioa naiz
oskola beti astunegi
eta ura beti gaziegi